

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KOZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. <i>Részletek nem adnak vissza.</i>	Előfizetheti a kiadóhivatásban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfehérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadómlajdosos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilválttá soronkint 50 kr. Többszöri hirdetéseknek engedmény
---	---	--	---	---

A müncheni kath. nagygyűlés.

(m.) Németország katolikusai e héten tartották Münchenben '42-ik nagygyűlésüket. Mi kiváló rokonszenvvel kísérik német hitsorsosaink nagyszabású kath. mozgalmait, melyek hivatva vannak a német birodalom határain túl is visszhangot és lelkesedést kelteni a katolikus milliók szívében. A müncheni kath. nagygyűlésnek reánk, magyar katolikusokra ez idén azért van kiváló fontossága, mert részt vesznek abban azon magyar államférfiaink is, kik itthon ugyanazon elvekért harcolnak, melyeket a német katolikusok is magukévé tettek, melyek a közös veszedelem elhárítását és a közös érdekek előmozdítását célozzák; de egyzersmind fájdalommal érezzük azon különbségét, mely a nagy protestáns állam és Mária országnak katolikusai között van.

A német katolikusok ugyanis évről-évre összegyülekeznek és felemlik tiltakozó szavukat azon jogfosztás ellen, melyet az új olasz királyság elkövetett a pápa világi hatalma ellen, évről-évre hangoztatják hogy a társadalom legnagyobb veszedelme a vallási közöny, melynek leküzdése a katholicizmus feladata. »Tehát nem a felekezetek közti harorról van szó, — így szólott egyik szónok, — ma az összes felekezeteknek egy ellensége, van a hitetlenség és ezt kell leküzdeni. Erre a küzdelemre minden felekezetnek szabadságot kell adni.« Évről-évre követelik az egyház és a katolikusok szabadságát és senki sem vádolja őket, hogy harcot szítanak az állam és a többi felekezetek ellen. Ez csak a magyar liberálisok privilegiuma, a kik előtt katolikusnak lenni egyértelmű a hazaárulással.

De kiváló fontosságot tulajdonít a müncheni nagygyűlésnek azon körülménye is, hogy abban részt vesznek a német birodalmi gyűlés, a orosz és bajor országgyűlések kath. centripártjainak csaknem valamennyi tagjai, részt vesznek a német

püspökök és azonkívül számos külföldi kath. intézet és misszió is képviselteti magát, a mi megcáfolhatlanul bizonyítja, hogy egyháziak és világiak között teljes összhang és egyértelműség létezik. Nem is hallottuk még soha, hogy Németországban akár a püspököket akár a kath. ügy világi képviselőit azzal vádolták volna, hogy nincs összetartás és teljes szolidaritás az egyház jogainak védelmében. Ez csak Magyarországon divik, a hol erővel azt akarják elhitetni a katolikus néppel, hogy a római pápa, Steiner Fülöp és Zichy Nándor gróf egészen mást akarnak, mint Vaszary primás vagy Samassa érsek, hogy a püspökök és az alapság hadilábon állnak és hogy a kath. sajtó nem hűen képviseli az egyház álláspontját.

Majd ha a magyar katolikusok megérhetik azt, amit a németek, hogy negyvenkét évig küzdhetnek oly kitarotán az egyház jogaiért és szabadságáért a hitetlenség ellen, akkora talán a mi liberálisaink is felfogják érni észszel azt, hogy lehetnek renegátok a papok, püspökök, vagy világi katolikusok között, de az egyház soha fel nem adhat egy jottát sem elveiből és a jogtalanság, elnyomás ellen mindenkor küzdeni fog teljes erejéből, és a harcból mindenkor győztesen fog kikerülni. Mert, — mint a zsolttáros mondja — »Virtus in infirmitate perficitur«.

Az is tanulságos dolog a müncheni nagygyűlés lefolyásában, hogy abban részt vesznek minden rendű és rangú állami tisztviselők is, sőt az elnöki széket Müller igazságügyi tanácsos, a két alelnököt Öv birodalmi tanácsos és Rang igazságügyi tanácsos foglalták el; tiszteletbeli elnökök pedig Lingonst és Kehler követségi tanácsosok. Magát a gyűlést Geiger főtvörvény-széki bíró nyitotta meg, Brunner polgármester pedig a város nevében üdvözölte a gyűlést. Szomorú összehasonlítás a mi állapotainkkal, a hol épen csak a minap olvastuk, hogy a szombathelyi kath. körből az összes állami tisztviselők kiléptek az eset-

leges káros következmények elkerülése végett.

Hát a nagy német birodalomban, a hol a protestáns vanás az uralkodó, protestáns maga a császár is, nem államveszélyes elvek azok, melyek miatt bennünket Magyarországon hazaárulóknak hirdetnek és államellenes tendenciákkal vádolnak? Pedig mi is ugyanazt hirdetjük, a mit a német katolikusok, az egyház szabadságát, a pápa világi uralmának visszaállítását, a hitetlenség továbbterjedésének megakadályozását. És az a nagy protestáns állam mindezekből nem félti létét, nem félti állami egységét — dacára annak, hogy aprócseprő államokból van egybeforrasztva, melyeknek összekötő kapcsa korántsem oly erős és történelmi jogban gyökerező, mint a magyar szent koronához tartozó nemzetiségek egymáshoz való viszonya.

És a kit első helyen kellett volna említenünk, a müncheni nunciust, a ki a pápa képviselőjében megáldotta a nagygyűlést. Hallja meg a hős Bánffy br. a német nuncius beavatkozását a német katolikusok belügyeibe, de azért ott nem találkozik oly »grobian« miniszter, a ki azt merné mondani, hogy átlépte jogkörét. Ez csak Magyarországon vétség, a hol több tekintélye van az utolsó revolver-zsurnalisztának is a kormány előtt, mint a római pápa hitelesített nagykövetének, azért a miniszterelnök Luzern helyett, a hol nyaralt, Münchenbe mehetett volna udvariasságot tanulni bajor kollegáitól, a kik szintén protestánsok, de nem oly vastagnyakuak, mint Tisza vagy Bánffy br.

Zichy Nándor gr. jelenléte szolgáljon bizonyítékul azon szeretet és rokonszenvnek, melylyel a magyar nemzet többsége elnyomatásában is egyetért a Münchenben hirdetett elvekkkel. És a nagygyűlés elnökével együtt mondjuk mi is: »Mi nem provokálunk senkit, de nem is félünk senkitől!«

Jó tanácsok.

A ritualis zornálok kifogyhatatlanok jó és rossz tanácsok osztogatásában, mikép viselkedjenek főpásztoraink s az u. n. hecc-kápiánok, ha előnyös pozíciójukat kockára tenni s a békétlenség minden emésztő tüzet tovább is szítani nem akarják. Azért szerintük legjobb, ha az egyházpolitikai törvények által teremtetett új viszonyokba, melyeken változtatni úgy sem áll módjukban, belenyugosznak.

Bizony-bizony furcsa, ha e zornálok, melyek csak üzérkedésre alapítva és melyek hihetőleg készek a rózsafüzérek és a képecskék használatát is ajánlani, ha a „gschäft“ szellemőre nézve anyagi előnyökkel jár és viszont a judásokkal is szövötköznek Krisztus egyházának megromlására és saját hatalmi körük emelésére, mondom, bizony furcsa, ha ily lapok elég szerénytelenek, majdnem mondanám, tolakodók tanácsaik ránk oktrojálásában. Csakhogy e tanácsokból a lóláb (ez esetben: görbe láb) nagyon is kikandikál. Miért is, ha a zornálok szíren-hangja megüti a pozitív vallás híve fülét, jó lesz e három szót szem előtt tartani: „Trau, schau wem!“

Oly lapok, melyek egyszer kormány-pártiak, máskor pedig ellenzékiek a szerint, a mint kenyéradó gazdjuk változik, ne arrogálják azt a jogot, hogy az elvi harcokat irányítsák: mert nekik elvük nincs, lévén ők gyapjuzsákok, melyeket csak tölteni kell, aztán rugthatod is e gyapjuzsákokat. A kió nem a kódmön, ne vegye magára.

Tehát mi ismervén e szép maszkokat, csak arra kórijük őket, hogy velünk szemben letevéen tolakodó és Jeruzsalemre valló szokásukat, szivleljék meg e szavak mély értelmét: „Curam, quam pro me geris, rogo te, deponas!“ magyarul: a gondot, melylyel irántam viseltetel, kérlek, tedd le. Mert máskülönben rád húzzuk e másik citátumot, hogy ignotos fallit, azokat, a kik e zornálokat nem ismerik, rászedik; de a kik őket ismerik, azoknak csak guny tárgyaül szolgálhatnak, notis sunt dorisui.

Beszélnék e lapok oly főpásztorról, ki papjai lelkiismeretén erőszakot akarva elkövetni s őket büntetésekkel sujtani, ha a

„klerikalis“ fegyvereket letenni akarnák. Ugye az urak nem tanultak egyházi jogot, s így nem is esoda, ha nem tudják, hogy a főpásztor mely büntényeket, kihágásokat és vétségeket sujthat az egyháziakban. Hogy e büntető hatalma politikai téren mozgó papjaira ki nem terjed: azt csak e minden lében kanál lenni akaró zornálok nem tudják.

Ezek klerikalis fegyverekről is beszélnek. Biztosítom, hogy nem a főpásztorok nyomták e fegyvereket az alpapság kezébe, hanem hílen alapuló meggyőződése. Tehát amint az alpapság látta, hogy az állam-név alá bujt liberális tábor hadat üzent egyházunknak s az utóbbi kétezer éves institucióinak: köteleesszerűleg fegyvert ragadt, hogy a törvényes korlátokon belül, az egyház jogait s igazait tőle telhetőleg minden kultámadás, tehát az omnipotens állam ellen is megvédje s a máris kizsartolt népet a további haszontalan és fölösleges kiadásoktól megkímélje.

A papságnak pedig ez nemesak alkotmányos joga, hanem *egyházi szempontból* kötelessége is és valamint a katona diosóretet érdemel, ha az ellenség előtt gyáván meg nem hunyászkodik: ugy a papság is csak (ismerésre méltó, ha az állam szekorén, mely megdondolatlanul, a hívek vallásán keresztül, az örvény felő rohan, a dörzsök szerezpét gyakorolja.

Papság nélkül alkotmányos jogainkat rehozon revindikáltuk volna.

Abban igaza van a zornáloknak, hogy a püspöki residenciák ablakai jól be vannak zárva nemesak a nap forrósága és vakító világa ellen (de hisz ez a legutolsó lakónál is így van és sabeszkor hitsorsosaiknál is): hanem a szabadelvű ideák világosságára ellen is.

Azon egyház, mely az emberiség jogait még zsarnok fejedelmek ellen is sikeresen megvédte, mely a rabszolgaságot eltörölte, mely a tudományok minden ágát, még mielőtt a zornálok léptek és vodlettek volna, kultiválta, mely az antiszemitizmus hazánkban elfojtotta, az az egyház *nem lehet ellensége a helyes értelemben vett szabadelvű ideáknak*. Csak arra a térről nem tudja a zornálokat követni, melyen, tán öntudatlanul, a vallás, a tekintély, a vagyon, a haza s a dynastiák ellen operálnak.

Azt az inszinuációját némely zornáloknak pedig, mintha a főpásztorok némelyike azt az óhaját táplálna, vajha formális forradalom ússzon ki, hogy a kereszt a kaszával egyesülve az istentelen, gonosz állam ellen induljon, legnagyobb indignációval visszautasítjuk. Mi katolikusok *forradalmat még a Nérvöl ellen sem csináltunk*, most pedig annál jobban perhorreszkáljuk, mivel tudjuk, hogy annak éle a zornálok hitsorsosai ellen fordulna, mert a vagyon s a kiállhatatlan tulajdonok azoknál vannak. Tehát ne fessük az ördögöt a falra; mert a recipiált uraknak hozzánk kellene fordulniok, hogy az ördögöt szentelt vízünkkel tölük elűzzük! Bocsnátul sérteni nem akartam senkit.

Herbst József,
pérbáli plebánus.

Magyarország az abszolutizmus útjain.

— A hasonló című legújabb néppárti röpirat bevezető része. —

A történelem ismétlődik. Állami életünk leg-szomorubb korszakainak egyike kelt ki régi sirjából. Azt hittük örök álmát aluszsza. És ime, itt van szemünk előtt. Feltámadt és ránk berült a maga egész hatalmával. Kevesen ismernek reá, annyira új és tetszetős a köpöny, melyet most visel. Senki sem ért rá kutatni, mit rejt ez a csabító takaró. Csak annak az erőnek hatását érzi mindenki, melyet életre keltében gyakorol. Ép úgy, mint régen, száz és egy pár esztendővel ezelőtt, mikor először uralkodott. II. József császár abszolutizmusának hívták ezt az erőt. De akkor sikerült e nemzetnek megtörni ezt az erőt. Ma azt veszszük észre, hogy majdnem teljesen hatalmába ejtette a közvéleményt. A jónabb részt még nem. De a farsadalom nagy tömege benne él és mozog. Épen a leglármásabb és a legszenvedélyesebb, mely elszántan csoportosul az új életre kelt szellem körül.

Nem is csoda. Így volt akkor is, midőn ez a szellem mint új szereplő jelent meg a világ színpadán. Oldala mellett termettek rögtön mindazok, kik megérezték, hogy ez az új kor ad hatalmat nekik. Olyant, melylyel nem bírtak ezélt soha. Mily ellenállhatatlan az inger, ha kielégítést talál: mások nyakára ülni, kik azelőtt érinthetetlen tekin-

TÁRCA.

Megérdemelte.

A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcája.

Írta: Valnicsek Béla

(Folytatás és vége.)

— Szomorú multja van talán?

— Nagyon szomorú, jóllehet nem rendkívüli. Akárhánnyal megosik az, a mi Sáhgy Gizikével, esakhogy mások kiheverik a bajt, hamar felednek. Giziko nagyon örekeany lélek és nem tud egyhamar feledni. Ha nincs szándéka táncolni elmondom. Igaz, hogy nem fog sommi ujat hallani, de legálabb megtanulja becsülni azt a dorék lányt, s ha valamikor esalódni fog és esalódásában minden lányt hamisnak, szivtelennek szeretne mondani, a miatt az egy miatt, akkor eszébe juthat a Sáhgy Gizike s gondolhatja: mégis csak van jó szívu áldott teremts is; a Sáhgy Gizike meg talán más is.

Csetekőy azt felelte, hogy nagyon lo fogja őt kötelezni Bartosné ó nagysága ha elmondja a tanítónő történetét.

... Sáhgy Gizike jó családból származott és szülei jól bírták magukat; hanem rövid ideig tartott a jólétük, mert előbb az anyját, majd atyját is elvesztette. Az akkor még alig 15 esztendőss Gizike magára maradt kis testvérjével, kik között ő volt a legidősebb s egyik nagybátyjuk magához votta a kis árvákat. A fiatal lány a szó legszorosabb értelmében az anya helyét pótolta kis testvérkéinél s később, mikor egyik-másik megbetegedett, hü odaadással s egyenlő

szeretettel ápolta őket. Azonközben — körülbelül 8 éve annak — megismerkedett Erdész Lászlóval, a tardi jegyzősegéddel s a fiatalok igen megszerették egymást. Ez volt a 18 esztendőss Gizike első és talán utolsó szerelme. A praeparandia végeztével jegyesok lettek s egyszer már ki is voltak hirdotve.

Ekkor olyasmi történt, a mi — ugylátszik — teljes életre szerencsétlenné tette Sáhgy Gizikét, ki a sok szenvedés, gond után kettőzött örömmel várta esküvője napját: Erdész Lacinak sob volt az ajakán s mivel szeretett szivarozni, baja közben sem mondott le élvezetéről; így aztán nikotin mérgezését kapott s nem tellett bele egy hét, Erdész László ravatulon feküdt.

Gizikének fájdalma kimondhatatlan volt. Aminő forró, mélységes volt szerelme, oly nagy volt a fájdalma. Könyvek nem jöttek szemibe, szó nem ajakára s már-már attól tartottak, hogy áldozata lesz nagy szerelmének. Aztán mégis talált könnyebbulést, mikor már össze-vissza esókolta a forrón szerelett jegyest, mintegy kárpótolva magát és utolszor nézve, meg arcába, loszógelték a koporsót, megereitek könnyei és esóndesen zokogott. Egy szem sem maradt száraz a fiatal lány szenvedésainok láttára s mikor ott tórdelt a nyitott sir előtt, mennyből alászállott angyalnak tünt fel; néhány szem fővenyt vett a kezébe, s a koporsóra dobta s vele odadobta a szívet, eszét, mindent; hád! temessék el azt is...

Azóta Sáhgy Gizike élete, a esóndes lemondásnak élote és szomoruan énekli olykor rezgő lágy hangjáb: „Cserebogár, sárga cserebogár, nem kérdezem tőled, mikor lesz nyár“ Neki talán soha.

Csetekőy Károly — mikorra Bartosné befejezte a tanítónő történetét — arról panaszkodott, hogy nagyon csipi szemét a füst, s bocsnátot kért, hogy néhány percre távoz-hassék.

A fiatal ember az erdőnek azon részére ment, hol senki sem látta és kitérülte szemeiből a hivataln vondeget, azután visszament a mulatság helyére s nagy dologra határozta magát. Sáhgy Gizikéhez ment, meghajította magát előtte s azt mondta:

— Bocsnát vakmerőségemért; Csetekőy Károly a nevem, szabad kérnem kisasszonyt?

Azzal jobb karját nyujtá, melybe Sáhgy Gizike a magát tüzte s a táncosok közé vegyültek. Akkor este táncolt Csetekőy Károly a legtöbbit, pedig nem is ugratták be; hanem a Sáhgy Gizike som emlékezik arra, hogy valamely mulatságon többit táncolt volna.

Hajnal felé Gizike és Károly igen jó ismerősökké váltak és a tanítónő azt is megvallotta később, hogy Csetekőy tulajdonképen nem is egészen ismeretlen előtte. Egy az, mert már látta is valahol, meg aztán különben is sokat beszéltek róla, mint komoly, derék fiatal emberről, ki nem léhasággal tölti napjait, hanem hivatásának szenteli idejét. Beszéd közben meg annyira bele-mélyedtek a multak emlékeinek felelevenítésébe, hogy mindketten azon vették magukat észre, hogy igen egyformán gondolkoznak s talán rokonszenvezní is tudnának egymással. A mulatság végén a legközelebbi viszontlátásig váltak el s azóta — mint beszélük — sokszor találkoznak.

létét képezték az állami és társadalmi életnek; elélegni egész gyönyörrel hatalmas intézményekre mért csapások sulya és hatása alatt. Az egész korus azt kiáltja: tipord el! A szenvedély követ ragad, hogy megdöbölje azt, a kit eltipornak. Ma ép ugy, mint száz és néhány évvel ezelőtt.

Es ez a szenvedély ma is ép oly vak, mint akkor volt. A kiket hatalmába ejtett, többé nem arra törnek, hogy maguknak is megszerezzék az őket megillető jogot. A harc célja a kizárólagos uralom s teljes elnyomása azoknak, kik ellen megindult a támadás.

Hogy ez az ádáz küzdelem magát a társadalmat bontja meg, azt a társadalmat, mely nemzetet csak akkor alkothat, ha egységes és ez által erős, ennek tudatát kioltja a felkelteit szenvedély. A tür-ténelem ismétlődik. Azt a képet látjuk magunk előtt, melyet József császár koráról mutat a magyar tür-ténelem.

A nemzeti társadalomban megbomlott az erőnyezőknek az az egysége, mely annak egységét alkotta meg. Szétesni készül az az erkölcsi kapocs, mely a társadalmat nemzetté, a nemzetet állammá teszi. Azaz az állammá, mely hatalmát a nemzet egységes erejéből nyeri. De alakulni kezd egy másik ugynevezett állam, mely az egymással szembeállított érdekek mesterségesen felidézett harcában a zsák-mányra leső harmadiknak szerepét viszi. Célja csak egy: hogy mindent a maga számára kobozzon el. Ezt az államot a központi kormányhatalom képezi egyedül magában, mely a nemzeti akarat parancsát nem ismeri. Sőt tagadja ennek az akaratnak lét-jogát. És igazza van; mert egyeduralmát ezzel szemben nem tudná megtartani. Neki csak egymással hajba kapott polgárok kellene. Olyanok, kik közül az egyik rész kimerült az aratott győzelemben s az önkénynek tudatosan, vagy öntudatlanul cinkostársa lett, a másik pedig megfört a szenvedett vereség és megalázás alatt. Egy fajtól álló nemzeteknél, melyeknek nagy hadseregük van, ez a nyers erő egyszerű-mászor éreztetheti hatalmát más államok fölött. Fajokra tagolt nemzeteknél ez az állapot a legnagyobb veszély kifelé. Az ország határain belül pedig a nemzeti eszmére nézve állandó bomlasztó erő.

Ilyen eszközökkel dolgozik ma nálunk az a politika, melyről azt mondják, hogy a népképviseléstől meríti erejét. Nézzük csak jól meg. Híj másolata a ugyanannak a kormányzati rendszernek, melylyel II. József akarta ezt az országot nemzeti individualitásától megfosztani. Csakhogy most nem egy korlát-

lan hatalmu, de nemesen érző és eszményeknek szolgáló császár törekszik arra, hogy ezzel a kormányzati rendszerrel elérje céljait, hanem ennek a politikának apja a magát szabadelvűnek nevező kor-rumpált pártaralom, mely így akarja a maga életét fentartani.

Az életbeletéteshez.

(*) Már hetek óta regisztráljuk a tö-mérdek sok miniszteri rendeletet, utasítást és kinevezést, melyeket a kormány az egy-házpolitikai törvények életbeletétesé-érde-kében kibocsát. És csak most látjuk igazán, hogy Magyarországot nem törvényekkel, hanem pátensokkal kormányozzák, mint J ó z s e f császár idejében, azzal a különb-séggel, hogy most az abszolút hatalmat nem az uralkodó, sem az országgyűlés, ha-nem a kormány gyakorolja. A hol a tör-vény annyi magyarázatra, pótlásra és szó-csavarásra van állapítva, mint a mi reform törvényeink, ott méltán vonhatjuk kétségsbe őszinte, jogos és szükséges voltát azon in-tencióknak, melyek az új törvényeket létre-hozták. A törvénynek első és főkéllőke, hogy az élet, a gyakorlat kívánalmainak meg-feleljen, ennél fogva világosnak, egyszerűnek és könnyen magyarázhatóknak kell lenni. Ezek a törvények pedig egytől-egyig nél-külözök ezen kélléket, azért nem mon-dunk újat, ha azt állítjuk, hogy azok nagy-részt irott malaszt fognak maradni, mert a tör-vény helyett rendelet és egyesek privát értelmezése fogja a törvény hiányait pótolni és nemsokára elkövetkezik az idő, midőn a reviziót azok maguk lesznek kénytelenek sürgetni, a kik most annyi bünt, tévedést és lelkiismeretlenséget akarnak eltakarni önző szándékukhoz alkalmazott intézményeikkel.

A kormány a következő új rendeleteket bocsátotta ki az anyakönyvvezetés tár-gyában:

Az állami anyakönyvekről szóló 1894. évi XXXIII. t.-cikk és halálesetek bejelentésében új polgári közkötelességet állapít meg, melynek elmulasztása büntetettéti.

Hogy tehát erről a közkötelességről mindenki idejekorán tudomást vegyen, ezennel elrendelem, hogy a /- alatt mellékelt híreimény kellő számban sokszorosítottván, a vármegye összes községeiben a község- (város-) házán, továbbá a vármegye valamennyi állami anyakönyvvezetőjének helyiségén ki-függesztessék, azonkívül az összes nagy és kis köz-ségeiben ez évi október 1. megelőző öt vasárnapon, azaz szeptember 1., 8., 15., 22. és 29. napjain a község házában az összegyűlt község előtt a köz-ségi előljáróság által élő szóval is kihirdetessék és megmagyaráztassék. — Budapest, 1895 évi aug. 20-án. Perczel, s. k.

Melléklet a 73.095. sz. rendelethez. Hirdetmény a születéseknek és haláleseteknek az állami anyakönyvvezetőnél való bejelentése tárgyában.

I. Bejelentési kötelezettség.
A születéseket és haláleseteket 1895. október 1-től kezdve az állami anyakönyvvezetőnél kell be-jelenteni.

Minden születés és halálest annál az állami anyakönyvvezetőnél jelentendő be. kinek kerületében előfordult. Vasuton. hajón történt születés és hala-lózás a kiszállás, illetőleg a kiszállítás helyén illeté-kes anyakönyvvezetőnél jelentendő be.

Minden születés legkésőbb a születéstől szá-mított egy hét alatt jelentendő be. Halva születtek, vagy szülés közben elhaltak legkésőbb a születést illetőleg elhalálozást követő legközelebbi hétköznapon jelentendők be.

Minden haláleset legkésőbb a legközelebbi hétköznapon jelentendő be.

A születés bejelentésére fokozatosan az alábbi sorrend szerint kötelesek:

a) a törvényes atya; b) a szülésnél közremű-ködött bába; c) a szülésnél segédkezett orvos; d) mindazok, a kik a szülésnél jelen voltak; e) a kinek lakásában a születés történt. Ezeken kívül a beje-lentésre kötelezett f) az anya, mihelyt erre már képes.

A haláleset bejelentésére fokozatosan kötele-sek: 1. a családfő; 2. a családtagok; 3. az kinek lakásában a haláleset történt; 4. a háztulajdonos, ha a házban lakik. A bejelentéskor a halottkém által kiállított halottvizsgálati bizonyítvány felmutatandó.

A Csetekőy familia kedvelt család Galatán; mindenki ismeri a családapa jó-szivűségét, s azért méltán megütköztek, mikor hallották, hogy az öreg ur hallani sem akar Károly fiának Sáhgy Gizikével való egybekeléséről. Persze abból a régi időből való, amikor még nagyon sokat adtak a külsőségekre s nem a lélek nemessége és műveltsége volt az irányadó. Azóta sok idő mult el s az idővel az emberek is változtak, ugy, hogy a galatnaiak is mind a fiatal Csetekőy partján vannak, már csak azért is, mert — mint mondják — megérdemli az a szegény Sáhgy Giziko, hogy végre valahára szenvedési után, a boldogság kikötőjébe evezzen. És teljességgel igazuk van. Meg-érdemelte. Az öreg ur meg majd kibékül.

Elhasznált pósta-bélyegek jótékonyasága.

— Keresztény gyarmatok alapítása a Congó-államban felszabadított rabszolgák számára. —

A jótékonyaság célja.

Az elhasznált pósta-bélyegek jótékonyaságának célja létesíteni azon pénzerőt, melylyel a független Congó-államban működő hittérítő új gyarmatokat alapíthassanak, mint a vallás- és művelődés gyű-pontjait.

Történelmi vázlat.

1890. november 1-én Szt.-Turdban (Belgium) látott napvilágot az elhasznált pósta-bélyegek jóté-konyasága, a Berchmans-Szent-János társulat néhány gyermekeinek üdvös kedvezményezésére.

Ezen származásában és első sikereiben szerény jótékonyaság azonban szükségképen oly jelentékeny mérvet öltött, miszerint arra a gondolatra jutott, hogy 40 millió elhasznált pósta-bélyeg eladása által

Congó-államban keresztény gyarmat alapít-tassék 300 felszabadított rabszolga számára. A sajtó nem késett apostola lenni ez originális ideának és igen gyakran a kétkedő lelkek utópiának tartották ezen új jótékonyaság tervezetét, mely ép oly idegen-szerű céljában, mint a megvalósítására használt eszközeiben. Időközben a jótékonyaság mindjobban fejlődött s bámullattal szaporodtak fel mindenünnen ér-kező bélyegek kötegei. Európa minden országa, az Egyesült-államok, sőt még Ausztrália is siettek a zsege jótékonyaság iránt érzett rokonszenvüknek ki-fejezést adni az által, hogy hosszú évek alatt össze-gyűjtött pósta-bélyegeket szereztek számára.

Három év zajlott le, mikor 1893. jun. 13-án a lapok fennen hirdették a fényes eredményt, hogy a 40 millió pósta-bélyeg együtt van s ez apró papir-darabkáknak 1892. februárban megkezdett eladása biztosította a jótékonyaság teljes sikerét.

Hála az Isteni gondviselés áldásának, mely nagy dolgok létesítésére a legkisebb eszközöket is felhasználja, ime az elhasznált pósta-bélyegek jóté-konyasága által szerzett pénzerő lehetővé tette 1894. január hóban, hogy „Mária szeplőtlen szive” társu-latának hittérítői megkezdhették a gyarmat-alapítást.

A felső Congóban az új gyarmat 400 hectárnyi művelhető területen fog létesülni, melyet a független állam e célra engedett át. A gyarmatot kezdetben egy templom, a hittérítő lakása, egy iskola, egy árvaintézet s lakóházak fogják képezni.

Az ifjú házaspárok azon fiatal emberek és leányok összeházasítása által fognak képezettni, kik a független állam különböző helyeken lévő árva-in-tézeteket tényleg látogatják; és a hittérítő szeme előtt lassan-lassan mind nagyobb mérvet fog öl-teni a gyarmat, s lakói, az egykori rabszolgák min-dig áldani fogják a hit jótékonyaságát mint az igazi művelődés előhírnökét.

Az újabb keresztény gyarmatok ez első köré fognak sorakozni s így a szerencsétlen Afrakának

egy új része fel fog szabadulni a rabszolgaság igája alól s Krisztus ügyének fog megnyerőtni.

Eszközök.

Kitűzött céljának elérésére a jótékonyaság el-fogad elhasznált pósta- és okmány-bélyegeket, vala-mint levelező lapokat, melyeknek kegyes elküldésért kéri a nemes-szívű emberbarátokat: e célból minden buzgó katolikushoz felhívást intéz, mivel a cél, melyet követni óhajt, az egész Egyhá-zat érdekli.

Az igazgató-tanács nagy hálával fogad minden oly ajándékgyártat is, mely a KERESZTÉNY GYARMATOK ELLÁTÁSÁRA jó szolgálatot tesz, s a mely létrehoz: a a hittérítők s védeceik pénzerjét: (különösen glénkszinű) szövét (szélek) darabok, melyek a négerék öltözékeinek anyagát képezik: gyöngyök, apró üvegáruk, rózsafüzérek és képek, jámbor könyvek, fémpapírok, szivar-vegek stb.

A mi a bélyegeket illeti, különösen felkérjük a szives jótévket, hogy

1-ször: az elhasznált levél-, újság- és okmány-bélyegeket, ugyszintőn a levelező lapokat ei ne dob-ják, hanem azokat megőrizni sziveskedjenek. (Hány száz meg száz forint pusztul el évenként egyedül Magyarországon az által, hogy az elhasznált levél-bélyegek nem gyűjtetnek, melyek csekély fáradozás mellett oly nagy jótékonyaságot szolgálhatnának!)

2-ször: hogy a bélyegeket ne tisztítsák és össze ne kössék, hanem a borítékok-, illetőleg a cim-szallagokról egyszerűen letépvé, összekeverten csoma-golják be. — Tehát nem az egész levélboríték, ha-nem csak maga a bélyeg kérétiük. *)

*) Nem frankírozott bélyeg-küldemények csak oly esetben fogadtatnak el, ha 1 e g a l á b b 4—5 kilót tesznek. Legelőszörűbb tehát a bélyegeket nagyobb mennyiségben összegyűjteni s egy belidíteni, miután néhány száz darab bélyeg postai szállításiért fizetett költség ez által megköl-melhető lesz.

Ugy a születés, mint a haláleset bejelentésére a sorrendben több nevezettek csak akkor kötelesek, ha megelőző kötelezett nincs, vagy pedig a bejelentés megtételében akadályozva van. A bejelentés szóbeli és a bejelentésre kötelezett, vagy annak megbízásából más oly egyén által teljesítendő, ki a születésről, illetőleg halálesetről közvetlen tudomással bír.

Szülőházakban, kórházakban, letartóztatási intézetekben, dologházakban, laktanyákban vagy egyéb polgári vagy katonai közintézetekben történt születések, illetőleg halálesetek bejelentése az intézet előjárásának kizárólagos kötelezettségét képezi.

Az állami anyakönyvvezetőnél azokat a születéseket és haláleseteket is be kell jelenteni, melyek 1895. évi október 1-én napja előtt történtek ugyan, azonban október 1-ig a felekezeti anyakönyvbe be nem jegyeztettek.

A ki újszülött gyermeket talál, köteles arról lehetőleg azonnal, de legkésőbb a következő napon a községségi előjárásánál jelentést tenni.

II. Büntető határozmány.

A bejelentésre kötelezett, ki a bejelentést a megszabott határidőben nem teljesíti, vagy a ki tudva valótlan bejelentést tesz, a mennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik. Kibégást követ el és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik.

*

A belügyminiszter kedden nevezte ki Győr-megye területére az állami anyakönyvvezetőket. A kinevezéseket a hivatalos lap tegnapi száma közli. A boldog választottak közt van: 4 postamester, 1 gyógyszerész, 9 községi bíró, 1 helyettes körjegyző, 1 községi pénztáros, 2 ev. ref. tanító, 2 ág. ev. tanító, 1 magánbíró, 1 földbirtokos és 23 körjegyző. Ezek közül 19 vagy egyáltalán, vagy pedig csak a kerület egyes községeiben nincs megbízva a házassági anyakönyvek vezetésével. Egy állás még betöltetlen. Beszterce-Naszód-megye anyakönyvvezetőit kedden nevezte ki a belügyminiszter. A kinevezéseket ugyancsak a hivatalos lap tegnapi száma hozza. A kinevezettek közt van: 1 polgármester, 2 városi tanácsos, 19 körjegyző, 1 körjegyző, 2 helyettes körjegyző, 1 községi esküdt, 1 községi bíró, 1 körorvos, 1 nyug. irodatiszt, 2 állami elemi iskolai tanító, 2 községi tanító és 2 községi pénztárnok. Négy kinevezett nincs megbízva a házassági anyakönyvek vezetésének jogával.

*

Leiki kedvezmények.

A jótékony közreműködők a következő lelki kedvezményben részesülnek:

1. Különös megemlékezés mindazon misék „mementó”-jában, melyeket a „Mária szepőlten szive” társulatának hittérítői olvasnak.

2. Minden hónap első péntekén mindörökké egy szent mise olvastatik minden élő és meghalt jótévedőért.

3. Ismét mindörökké minden év november 3-án egy ünnepélyes szent mise énekeltetik mindazon jótévedők lelki áldveért, kiknek nevei már fel vannak vagy fel lesznek pontosan jegyezve a jótékonykorság névjegyzékébe.

A mindenféle ajándék és küldemény a következő címekre küldhető:

Belgiumban: M. l'abbé Cardolle, Grand Séminaire, Liège;

Franciaországban: Mdl. Marthe Dupuis, chez M. son père, médécin à Anor (Nord);
Mme E. Farne, rue d'Angoulême, Cognac (Charente);

Mdl. M. Alloncius, rue de Lanoy, 96, Ronbaix (Nord);

Törökországban: Mdl. Adèle de Testa, rue de Sofiali, 24, Constantinápoly;

Oroszországban: M. C. Membrez, professeur à l'école réale, Cronstadt;

Magyarországban: Van Mons Alfréd urnak, állami tanár, Turóc-Szent-Márton;

Ausztriában 1894. óta egy és *Olaszországban* két ügynökség létezik.

A hevesmegyei községségi és körjegyzők egyesülete — mint lapunknak írjuk — augusztus 17-én Füzes-Abonyban igazgató-választmányi ülést tartott Klásán-szky János solymósi jegyző elnöke alatt, melyen kimondotta, hogy a hevesmegyei községségi és körjegyzők egyesülete az állami anyakönyvvezetéssel szemben, annak gyakorlati életbeléptéig várakozó álláspontot foglal el és azon indítványokat, amelyek szerint a kisegítő munkaerők alkalmazását és javadalmasát, már most, ez alapon kérelmezzék a közigazgatási bizottságtól, nem fogadta el.

BELFÖLD.

— **A püspöki konferencia, melyről már említett tettünk, aug. 31-én lesz a budavári primási palotában Vasary Kolos bíboros hercegprímás elnöke alatt, a ki már szétküldötte a meghívókat. A konferencia legfontosabb tárgya tudvalevőleg az egyházpolitikai törvények életbeléptetése alkalmából az alsópapsághoz intézendő közös pásztorlevél szövegének megállapítása lesz. A pásztorlevél maga csak szeptember második felében fog kiadatni.**

— **Magyarország az abszolútizmus útján. II. József császár rendőrdílama új kiadásban. Irta Justus, Budapest, Hornyánszky Viktor sajtója, 1895. — Míg a „Vallásbátori Magyarországon” és „Mit akar a néppárt” c. néppárti röpiratok a nemzet összességéhez fordultak, addig a fenti cím alatt megjelent füzet, melyet most küldötték be hozzánk, a műveltebb osztályoknak szól. Szerzője, Justus, közéletünknek egyik himagasló és köztisztelőben álló tagja szembe állítja benne II. József császár szerencsétlen egyházellenes reform-törvényeit, melyeket néhány évvel több a nagy francia forradalom meg is valósított, és Magyarország jelenlegi szabadelvű uralmát és frappánsul kimutatja, hogy az utóbbi csak második, de nem javított, hanem változatlan kiadása az előbbinek. A füzet bevezető részét más helyen közöljük, itt pedig adjuk a nagy hatásra számítható röpirat fejezetét: *Hatalmi taktika. Állami anyakönyvvezetés. A kormány miné törvényhozó. Lustkandl-Bánffy Erdély. Felekezeti nélküliség. Peershub. — A tetzesetesen kiállított és 63 oldalra terjedő füzet ára 50 kr.***

— **Agliardi marad.** A N. Fr. Pr. keddi estilapja a következőket jelenti:

Jól informált helyről arról értesítenek bennünket, hogy azok a hírek, melyek a legutóbbi napokban Agliardi nunciának Bécsből való visszahívásáról szóltak tévesek, sőt mint erősítetik, a nunciuss ügye a nyugalom olyan stádiumába lépett, hogy monsignore Agliardi Gasteinből való visszatérése után ismét betöltheti régi hatáskörét. A nunciussnak még burkoltan sem adták tudtára a Vatikánból, hogy Bécsben való tartózkodásának napjai meg vannak számlálva. Így tehát koraiak azok a híresztalások, melyek arról szóltak, hogy a bécsi nunciuss helyére monsignore Ajati, a müncheni nunciuss jön és hogy Agliardit egy olasz városba érkekké nevezik ki. Természetesen

be kell várni, vajjon a pápa nem tesz-e hirtelen valami rendelkezést, mely még a nunciust is váratlanul fogja érni. Az bizonyos, hogy Agliardi nunciuss jó viszonyban van Goluchovszky gróffal és a magyar kabinet-hez való viszonya is, amely természetesen intim nem lehet, a korrekt tartózkodás határain belül marad.

A „Magyar Hírlap”-ban Horváth Gyula főszerkesztő a következő megjegyzéseket fűzi ezen jelentéshez:

E jelentés szerint tehát Agliardi nunciuss marad megerősödött pozícióján és így az ő excellenciája távozásáról vagy visszahívásáról szóló hírek alaptalanok. E hiteles forrásból merített közlemény fölér egy arra való felhívással, hogy a reformok ellenzői a törvények végrehajtását megfeszített erővel igyekezzenek megakadályozni. Bátorításnak is bevélik arra, hogy a küzdelemmel a törvények ellen fil ne hagyjanak, mert a Vatikán álláspontja Bécsben a legkisebb kifogás alá sem esik.

Bánffy báró összes egyházpolitikájával gyöngén van — a legfelső bizalom is alig félreérthető kifejezést nyer.

Arról nem akarunk elmélkedni, vajjon reászolgált-e Bánffy báró, hogy ilyen elbánásban részesüljön és azt sem akarjuk szellőztetni, hogy ez a kétoldalas eljárás, amely szerint a Bánffy akciója mellett párhuzamosan az Agliardi akció is inszenáltatik, mennyire szolgálhat a miniszterelnöknek tájékozásul követendő eljárását illetőleg.

De azt már meg kell kérdezni: Ismeri-e a miniszterelnök a külügyminiszter álláspontját az egyházpolitikai kérdésekben? Mert a Vatikán előtt még is csak Goluchovszky gróf lesz hivatva a magyar állam politikáját minden onnan bekövetkezhető talpas ellen megvédeni.

És ismeri-e Bánffy báró a felségének a királynak végleges elhatározását az egyházpolitikai törvények végrehajtása tárgyában? E kérdések azért merülnek föl, mert a kormány- és a parlament-válságot Ausztriában is nem alulról vetették fel, hanem felülről.

A monarchia jól felfogott érdeke vajjon azt követelné-e, hogy itt is Ausztriában uralkodó állapotokhoz hasonlókat teremtsenek-e?

Ez volna a dualizmusnak ama szerencsés kifejezése, amire Goluchovszky gróf törekszik?

Vagy azt akarják kimutatni, hogy Bánffy báró kormányostul pártostul együtt ártatlan, naiv lélekű áll, kiknek könnyű örömet és bánatot okozni, ha a viszonyok és Róma ügy kívánják?

Részünkről csak azt jegyezzük meg, hogy Bánffy br. a felvetett kérdésekre tagadó választ adna, mert valószínűleg ő sem tud többet, mint Horváth Gyula, a ki teljesen sejteti a kormány miserábilis állapotát.

— **A néppárt szervezése Detrekeő-Csütörtökön.** Lenkei Károly detrekeő-csütörtöki lelkész — mint lapunknak onnan írják — folyó hó 25-én délután magánuton összehívta szavazattal bíró hivatott plébánia udvarára. A község 67 szavazója megjelent mind, a bírót kivéve. Pedig kár! Felébredt volna benne a lelkiismeret, ha hallotta volna, hogy a szabadelvű párt Tisza Kálmán uralkodása óta mi mindonfélet nem tett egyházunk lealázására. Miután a lelkész a liberális kormányok bűneit elősorolta, megismertette az összegyűltekkal a néppártot, mely hivatva van a kereszténységet fenntartani Magyarországon, s végül sorakozásra szólította fel hivatott, hogy lépjenek a néppárt zászlajá alá, ha nem akarják hitünket továbbra is lábbal taposni. Vagy 30 aláírta nevét a néppárt zászlajára, megígérvén, hogy szavaikat sem etelért, sem italért, sem barátságért, sem semmiért el nem adják. Legközelebb megválasztják a néppárt helyi tisztviselőit.

— **A függetlenségiek egyesülése.** Lukács Gyula orsz. képviselő „Országos pártgyűlés” cím alatt hosszú lélekzeti cikket közöl a „Magyarország” tegnapi számában, melyben azt indítványozza, hogy a független-

ségi pártoknak két árnyalata egyesüljön ismét és a célból országos pártgyűlés tartassék. Lukács Gyula eszmémetek nagyjában helyes. Különösen talpraesett az az argumentuma, mely szerint minden jel arra mutat, hogy az általános képviselő választások korábban lesznek, mint gondoltuk. Az 1896-iki képviselő-választók névjegyzéke oly tendenciózan van összeállítva, hogy már ez is elárulja a kormány szándékait. Nem kevésbé helyes érzékkel hivatkozik Lukács Gyula a néppárt hatalmas szervezkedésére és arra, hogy a néppárt napról-napra gyarapszik a függetlenségi párt rovására. Ha ehhez még hozzátette volna: „és főképpen a kormány-párt rovására is”, akkor fején találna volna a szegyet. Hogy a két függetlenségi frakció miképen fogadja Lukács tervét, mely ugyálszik ad normam „országos kath. zsinat” készült, azt most még nem tudjuk. Az egyházpolitikai harcok annyira szétválasztották ezt a két frakciót, hogy egyesülések immár lehetetlen, vagy ha létre is jön, nem lehet őszinte és nem lehet tartós. Eötvös Károly együtt működtek Polónyi Gézával, Károlyi Gábor Vajay Istvánnal, Kossuth Ferenc Ugron Gáborral, Herman Ottó Bartha Miklóssal, Thaly Kálmán Szalay Károlyival, Csávolszky Lajos Holló Lajossal, Helffy Ignác Meszleny Lajossal stb. Tessék elképzelni, milyen „testvéries” életkezés, milyen toluwabobu lesz ebből! De ha egyes Ugron-párti képviselők nem is idegonkednének az egyesüléstől, a katolikus függetlenségek most már kézzel-lábbal tiltakoznának ez ellen. Ezek szemében a kormányt pakáló Eötvös Károlyok már legazdalkodtak és az egyesülés még jobban siettetné a függetlenségi párt országos diszkreditálását.

— Uj kath. egyet. A pári róm. kath. ifjúsági egyet. alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

— Rendeletek sine fine. A fővárosi lapok csak most közlik a kultuszminiszternek általunk már hetek előtt ismertettéi rendeleteit, melyek egyike szerint az egyházi anyakönyvek szept. 30-án lezárandók, a másodpéldányok pedig ugyanakkor az illetékes törvényhatóságoknak beszolgáltatandók. Ez a rendelet aug. 24-én kelt. — Már most kissé furcsa az, hogy ugyancsak Wallacsi miniszter aug. 1-én kelt rendeletben értesíti a fenti, aug. 24-ikén kelt rendelet tartalmáról a törvényhatóságok. A „beschränkter Unterthanenverstand” képtelen megérteni a keltezés közti három heti különbséget két tartalmilag összefüggő s egymást kiegészítő rendelet között.

KÜLFÖLD

— A németországi katolikusok 42. nagygyűlése alkalmából írják a „Vaterland”-nak Münchenből aug. 25-iki kelettel: A nagygyűlésre eljött katolikusok között nagy öröm uralkodik, a mennyiben különösen kedves vendégeket és hitsorsosokat üdvözölhetnek körükben. Már a mult évi kölni kath. nagygyűlés külön határozati javaslatban egyhangulag legmelegebb elismerését fejezte ki Magyarországot törvényhozó testületi azon tagjainak, akik küldöttek a polgári házassági javaslat ellen és ezen határozatot annak a hangsúlyozásával közölte a katolikus főurak vezérével, Zichy Nándor és Esterházy Miklós Móríc grófok, hogy Németország katolikusai szívvel-lellekkel szeretik a hű a régi katolikus Magyarországot. Szent István koronája, az egész vitéz Magyarországot iránt a német katolikusok őszinte rokonszonnal viselkednek, imádkoznak papjaiért és hiveiért és a határozati javaslat biztosítja erről a magyar hitsorsosokat. A legmelegebb rokonszenv ezen kifejezés folytán a müncheni kath. nagygyűlés elnöksége meghívta a nagygyűlésre Zichy Nándor és Esterházy Miklós Móríc grófokat. Esterházy gróf ma ideérkezett, Zichy gróftól is várják és utóbbi beszélni is fog a csü-

törtöki diszgyűlésen. Németország egybegyűlt katolikusainak öröme tehát érthető: Hiszen köztisztelőben álló zászlóvivőket üdvözölnek! — Ugyancsak a „Vaterland” most úgy értesül, hogy Esterházy gróf nevének megbetegedése miatt nem jöhetett el a nagygyűlésre. Zichy Nándor gróf tegnap, szerdán este érkezett Münchenbe. A „Pester Lloyd”-nak sehogysem fér a fejébe, mi dolguk van a magyar katolikusoknak a német katolikus „pártgyűlésen”? Hát az alliance israelite mit keres Magyarországon?

A nagygyűlés különben programszerűen folyt le. Hétfőn az I. nyilvános ülésen Müller elnök zugó taps közepette kijelentette, hogy a katolikusok nem provokálnak senkit, de nem is félnek senkitől. Thoma érsek Isten áldását kérvén a gyűlékezetre, a nuncius a pápa nevében megáldotta a gyűlést. A keddi gyűlésen Schmidt tanár arról beszélt, hogy fiatal kath. tudósok nagyobb számban lépjenek az akadémikus pályára. Herold a kath. szépirodalom és ifjúsági irodalom terjesztéséről beszélt, Löwenstein herceg pedig különös figyelmébe ajánlta a nagygyűlésnek a „Vallásháború Magyarországon” című röpiratot és kiemelte, hogy a magyar kulturharc gonoszabb minden eddiginél. Pröhászka Ottokár tanár (Esztergom) erre hosszabb és lelkes beszédben változta a magyar kulturharc keletkezését, tiltakozott a kulturharc ellen és a német katolikusok rokonszenvét kérte a magyar hitsorsosok számára. Müller elnök erre kijelentette, hogy a német katolikusok élénk részvételt viseltek a magyarok iránt. A nagygyűlés mindkét beszédet zajosan megélejte. A keddi délutáni ülésen az iskolaügy volt napirenden, végül pedig Hertling báró a pápa világi hatalmának visszaállításáról beszélt.

TÁVIRATOK.

— Bécs, aug. 29. (Ered. táv.) Az udvarhoz és különösen Károly Lajos főherceghez közel álló körökből határozatlan megcáfolták egy fővárosi esti lapnak azon feltűnő alakban közölt híret, mely szerint a Mendelhofban időző Ferenc Ferdinánd főherceg preumptív trónörökös gyógyithatatlan beteg. Tény az, hogy a főherceg gyengélkedik s orvosai tanácsára utazott Mendelhofba, de állapota korántsem kelt aggodalmat, most pedig már javul.

München, aug. 28. (Ered. táv.) A kath. nagygyűlés mai, harmadik nyilvános ülésén beszélt: Danner a tekintélyről, dr. Schädler birodalmi és országgyűlési képviselő a munkáról a kereszténység világában, dr. Grauert egyetemi tanár a katolizmusról és a tudományról, Schirmer a kath. munkás egyetel feladatáról és céljairól, és dr. Gröber birodalmi és országgyűlési képviselő pedig azon tételt fejtegette, hogy a kereszténység az állami élet alapja. Schädler zugó taps között így végzte szavait: „Az összes országok katolikusai egyesüljete!”

A holnapi, csütörtöki, negyedik nyilvános ülés programja ez: dr. Schalpmann tanár beszéde XIII. Leó egyesületi törökveiseiről, Zichy Nándor gróf beszéde, dr. Lieber birod. és orsz. képviselő beszéde Bajorország érdemeiről a kath. egyház körül. A elnök záró beszéde.

A nagygyűlés elé hét határozati javaslatot terjesztettek. Az első a szent Atyára és a római kérdésre, a második a missziókra és emberszeretet műveire, a harmadik a szociális kérdésre, negyedik a keresztény művészetre, ötödik a tudomány és sajtóra, hatodik az iskolára, a hetedik pedig az egyetelre vonatkozik.

— Beszterce, aug. 29. (Ered. táv.) Az orsz. erdészeti egyetel tegnap tartotta közgyűlését Bánffy miniszterelnök elnöke alatt, a ki az egész

gyűlés alatt, valamint az azután következett lakoma folyamán gondosan került minden politikai vonatkozást, bár alkalmat adtak neki a nyilatkozásra. Bánffy báró dében számos tisztelőg hálaátjegyzéget fogadott, a kath. papság nem jöhetett tisztelőgse,

Bécs, aug. 29. (Ered. táv.) B a d e n i gróf, ki tegnap innen elutazott, szeptember 4-én újra fog megjelenni a király előtt. A gróf elutazása előtt több kiváló politikussal konferált. Általánosan azt hiszik, hogy a kormányválság szept. 4-én véglegesen el fog dőlni.

Páris, aug. 29. (Ered. táv.) Hippolit Raymond ismeretes drámairól az éjjel agyonlőtte magát.

Róma, aug. 29. (Ered. táv.) Liberális forrásból jelentik: A püspöki kollegium elhatározta, hogy a szept. 20-ika ellen való tüntetésképen a jövő év január 19-én szokatlan fényvel és pompával ünneplik XIII. Leó pápának püspökké való kinevezésének 50 év jubileumát. (E jelentés annyiban is téves, mert Pecci Joachim 1846-ban nem püspökké, hanem már perugiai érsekké nevezetett ki. A püspöki méltóságot már 1843-ban nyerte. Több alaposságot, t. liberális hírkövacsok! Szerk.)

Városi és vidéki hírek.

— László főherceg a Vaskapunál. László főherceg szombaton este Himmel alezredes kíséretében Orsovára érkezett. A főherceg a hajón vacsorát adott, melyre Walland t. miniszteri tanácsos, Litsek alispán, Bolesznj kanonok, Hoszpotzky műszaki tanácsos, Szilassy honvédparancsnok és Fialk a főszolgabíró voltak hivatalosak. László főherceg vasárnap reggel 8 órakor misét hallgatott, azután a Vaskapuzhoz és Adakaléra utazott. Az ebédet a hajófedélzeten költötte el s arra a fentvezettek is hivatalosak voltak. A főherceg ezután megnézte a korona-kápolnát s a délutáni személyvonattal, udvari kocsi-ban elutazott. Budapestre utaztában a temesvári perronon hosszabb ideig sietált udvarmesterével, míg valaki az aranygyapjuról felismerte és tiszteletteljesen üdvözölte.

— Személyi hírek. Augusztus főhercegnő, József Ágost főherceg neje, tegnap Brünnből Alesutra érkezett. — József Ágost főherceg pedig ugyan- csak tegnap az iglauri (Csehország) hadgyakorlatokra utazott.

— Eljegyzés Zichy Jenő gróf családjában. Szent-Mihály-Zichyfalváról írja nekünk levelezőnk, hogy Zichy Jenő gróf ottani kastélya tegnap, szerdán érdekes családi ünnepnek volt színhelye. Ugyanis a Székesfejérvárott állomásozó 12. uhlánus-erzed tisztikarának egyik tagja, Crenneville Ferenc gróf kapitány, egy ősrégi francia főúri család sarja, tegnap jegyet váltott Zichy Hermin grófkisasszonnyal, Zichy Jenő gróf leányával.

— Az egyházmegyei papság lelki szent gyakorlatai pénteken délelőtt gyónással és szent áldozással érnek véget. A szent gyakorlatokat dr. Steiner Flőp megyés püspök nyitotta meg hétfőn este az egybegyűlt papsághoz intézett főpásztori szózatával, és azóta P. Mladonicky naponkint négy szent beszédet tart. Az exerciciumon részt vesz mindvégig a megyés püspök is káptalanával, valamint az egyházmegyének, mintegy 50 papja.

— Dr. Werner Adolf ciszt. r. főgimnáziumi tanár ur, kinek Egerbe történt áthelyezését mai számunk más helyén jelentjük, a következő sorok közlésére kért fel bennünket: „Mindazon jóakaróimnak, barátimnak és ismerősimnek, a kikkel

nem találkozhattam s tőlük el nem búcsuzhattam, ez uton mondok utolsó „Isten hozád”-ot. Kérem, tartsanak meg emlékekben, mint én is hálás szívvel fogok mindig rájuk gondolni. Székesfejérvár, 1895. év aug. 27. **Dr. Werner Adolf Vilmos,** főgimnáziumi tanár. „Őszinte sajnálattal látjuk távozni a városból dr. Werner tanárt, a ki mind rendjének egyik jeles és rokonszenves tagja itteni működése által nemcsak rendtársai és a tanuló ifjuság, hanem egyáltalában társadalunk osztatlan szeretetét és becsülését vinta ki magának.

— **Társasvacsora.** A „székesfejérvári kölcsönös népségélyző-egylet” 25 éves fennállása alkalmából a „Polgári Lövéde” nagytermében szeptember hó 1-én társas vacsorát rendez. A vacsora esti 8 órakor kezdődik. A népségélyző-egylet igazgató tanácsa a meghívókat már szétküldte.

— **Változások a helybeli ciszterciá rendházban.** A ciszterciá rend apátja, *Vajda Odón a jövő iskolai évre a székesfejérvári rendházak három tagját helyezte át más házakba, u. m. dr. Molnár Samut, dr. Werner Adolfot és Chinorányi Edét. Ezek helyét dr. Horváth Cyrill egyetemi magántanár, Reiszter Ottó, Kapossy Endre és Madarász Flóris fogják elfoglalni. Dr. Werner Adolf Egerbe megy, Chinorányi Ede pedig Szent-Gothárdra.*

— **Kérelem.** Felkértünk a következő sorok közlésére: *A jótékony négyzet* azon mélyen tisztelt tagjait, kik az egylet javára a nyár folyamán adományok gyűjtésére vállalkoztak, felkérem, hogy az átvett gyűjtő leveket a gyűjtött adományokkal f. é. szeptember hó 1-ig hozzám beküldeni sziveskedjenek. **Reá Istvánné,** a jótékony négyzet pénztárosa.

— **Kinevezés.** Valnicsek Béla galánthi segédlelkész Budapestre hitoktatóvá nevezetett ki. Az új hitoktató neve nem ismeretlen olvasó közönségünk előtt. Valnicsek a „Fejérmegyei Napló” kiváló munkatársa, s már több ízben volt alkalmunk igen élvezetes dolgozatokat közölni tőle. Valnicsek Béla szeptember 1-én foglalja el új állását.

— **A fejérmegyei hadgyakorlatokhoz.** A 4-ik számú lovagló ütegosztály, melynek állománya: 1 törzstiszt, 8 főtiszt, 226 legény, 260 ló, 22 ágyú és jármű, szeptember 6-án Budapestre elindulva, Marionvásár és Pákozdi községek, továbbá Kisfalud pusztá érintésével szeptember 9-én fog Székesfejérvárra megérkezni. Együttal azt is megemlítjük, hogy **Lozkovitz Rudolf** herceg hadtestparancsnok kedden délután Budapestre utazott s csak szeptemberben fog visszatérni a lovassági gyakorlatokra. Elutazása előtt a katonaságnak két napi pihenőt adott. Péntek és szombat közötti éjjel a város és vidékén időző katonaság éjjeli gyakorlatot fog tartani.

— **Eljegyzés.** Neumayer Antal folyó hó 25-én eljegyezte magát Matkovits Mariska kisasszonyt Nagy-Kanizsáról.

— **Pályázat.** A helybeli kir. orsz. javító intézetnél évi 250 ft fizetéssel, élelmezéssel s egy szobából álló lakással javadalmazott kapusi állás f. é. szeptember hó 15-én betöltendő lévén, az ezen állást elnyerni óhajtó nőtlen, irni-olvasni tudó s lehetőleg katonaviselt egyének az intézet igazgatójánál jelentkezzenek.

— **A Monitor gyakorlati.** A „Monitor” nevű páncélos hajó, mint halljuk, f. hó 27-én kezdte meg a Dunán Erosi határában gyakorlatait. A lögyakorlatok éles töltesel történnek s e hó 27., 28. és 29-ik napjain tartatnak meg.

— **A vadászok figyelmébe.** A székesfejérvári határban — kivéve a moóri és lovasberényi országutak által határolt felsővárosi területen — fűzre, fogolyra s egyéb szárnyasokra az eddigi megállapodástól el-

térőlog szeptember hó 1-ig lehet — vadászni. Nyulat csak szeptember 15-től szabad löni.

— **Népesedési mozgalom.** Székesfejérvár szab. kir. városában f. hó 18-tól 25-ig született 9 fiú és 10 lány, tehát összesen 19 gyermek. Egy fiú törvénytelen volt, kettő pedig halva születet. Meghalt a jelzett idő alatt összesen 19 ember, még pedig 13 fi, 6 nő. Az elhunytak közül 7 még nem volt több egy évesnél. Halálokok voltak: angina crouposa 2, tuberkulózis 3, diarrhoea et enteritis 6, bronchitis 1 esetben.

— **(Déli vasut.)** F. évi szeptember hó 7-én Kisasszony ünnepe alkalmából Budapest déli vasutról a magyar vonal Siófoktól kezdődő déli vasuti állomásaira, valamint Fiume, Trieszt és Velence, nemkülönben a bécs-triest, karinthiai és tiroli vonal jelentékenyebb állomásaira a Budapest déli vasuti pályaudvarról este 9 óra 25 perckor induló 207 sz. személyvonatnál rendkívül mérsékelt áru menettérítjegyek fognak kiadtni. A fentemlített állomásokra a közbe eső magyar- és horvát állomásokról is fognak ily mérsékelt menettérítjegyek kiadtni. Ezenkívül a magyar vonal állomásairól igen mérsékelt áru menettérítjegyek lesznek Budapest és Bécs déli vasutra kiszolgáltatva. Ezen menettérítjegyek 14 napig érvényesek és a visszajövetkor az utazás kétszer tetszés szerinti állomásokon fölé szakítható. A Budapestről szóló jegyek naponta válthatók a déli vasut városi irodájában (V. Nádor-utca 16.) a m. kir. államvasutak városi menegyirődjében (Hungaria szálloda) és az indulás előtt az állomás személypénztárában. Az utazásra vonatkozó adatok, valamint a jegyek ára a már kifüggesztett falragaszokból vehetők ki, ezenkívül minden állomáson díjmentesen kapható a f. évben rendezendő kéjtutazások jegyzéke.

Irodalom és Művészet.

— **Feladatunk a polgári házassággal szemben.** *Bagossy Bertalan szatmári püspöki szertartónak ezen nagy gyakorlati becses bíró műve most jelent meg második kiadásban. A 275 oldalra terjedő mű tekintélyek alapján előadja: miképen felelhet meg különösen a katelelkész hivatásának úgy, hogy egyháznak buzgó apostola lehessen s a mellett a haza híj polgára maradjon. Közli a polg. házassági törvényt és az utasításból a szükségeseket. Ára 2 frt. Kapható a szerzőnél vagy kiadónál (Reizer János könyvkereskedése) Szatmáron. A liberális lapok meglehető egyetértéssel dicsérgetik Bagossy művét és azt mondják pártatlan navitásukban, hogy az is néppártellenes. Ha azok a héber tollforgatók és közvélemény gyártók a bevezetésnél többet olvastak volna a könyvből, be kellett volna látniuk, hogy ezzel éppen úgy jártak, mint Samassa érsek ismeretes körlevelével, melyről kistűt, hogy az mégsem olyan nagyon liberális, mint a minőnek a zsidó lapok hazudták.*

— **Jézus Szentségek Szívének Hírnöke** továbbá a „*Szűz Mária Virágos Kertje*” szeptember hóra a szokott gazdag tartalommal megjelent. E kitűnően szerkesztett kath. havi folyóiratok Tóth Mike Jézustársasági atya szerkesztésében jelennek meg. A „Hírnök” előfizetési ára egész évre 1 frt 50 kr., a „Virágos Kert”-é 1 frt, a „Hírnök” előfizetőinek 80 kr. Megrendelhetők a szerkesztőnél Kalocsán.

— **Kisdeddóvi magyar alkalmunkak** cím alatt öz. Székely Gáborné szegedi övönő tollából e hó végén egy úgyszen szerkesztett kézikönyv fog megjelenni. A könyv, mely a kisdeddóvi intézetekben és a monedokházakban egyaránt használható lesz, Traub B. és Társa, szegedi könyv- és könyvmdatulajdonosok kiadásában jelenik meg. Egy példány ára finom papíron nyomva és csinos borítékba fűzve 2 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek Traub B. és Társához Szegedre küldendők.

— **Tekintettel a polgári házasságra** kiváló figyelmet érdemel: *a keresztény család.* A történet keretében példákkel ékesítve rajzolja a keresztény család képét az ő eszményi szépségében, a pogány és pogányos családok sötét háttérével szemben. — *Szüllők és nevelők könyve.* Előadja a keresztény házinovelés szabályait a becsületes erkölcsös jellem kifejlesztésére. Megszerezhető mindkét munka szerzőnél (Haugg Leon. majtényi plebánus) vagy kiadónál (Reizer János könyvkereskedése Szatmáron). Egyiknek is, másiknak is ára kötve 50 kr.

— **Törvényhatósági Naptár 1896-ra.** Dr. Toldy László, Budapest főlevéltárosa előfizetést hirdet a Törvényhatósági Naptár 1896-ki évfolyamára. A nagy naptár 4-rétű alakban, mintegy ötszáz lapos kötetet fog képezni s tartalmának rövid kivonata a következő: Naptár (a naptárba tartozó összes tudnivalók, gazdasági és vadászati naptár, örökös naptár stb.) Magyarország általános címtára. Az uralkodóház. Az udvar. Bosznia és Herzegovina címtára. Közös számvéviszék. Magyar zászlósorak. M. kir. kormány. Összes minisztériumok, az egyes osztályok ügykörének leírásával, személyzeteikkel, s az összes minisztériumok hatáskörébe tartozó intézményekkel és hivatalokkal s azok személyzetével, a követsegek, hadtestparancsnokságok, hadserg, magyar parlament mindkét háza az ország összes ügyvédeknek és körjegyzőinek névjegyzéke az ügyvédi és körjegyzői kamarák szerinti beosztásban, stb. Magyarország törvényhatósági címtára. Budapest főváros törvényhatósága. Az összes bizottságok, a tagok névsoraival és lakjegyzékével, a bizottságok, hatóságok és hivatalok működési körének ismertetésével, s a fővárosi közigazgatás összes személyzetével, az összes iskolák, fővárosi intézetek és intézmények, s ezek személyzetével. A fővárosi m. kir. állami rendőrség az osztályok és hivatalok ügykörével és személyzetével. A 93 megyei törvényhatóság, az összes hivatalokkal, járással és ezek személyzetével. A 25 törvényhatósági joggal felruházott város, összes hivatalaival és ezek személyzetével. A 107 rendezett tanácsú város, ezek hivatali személyzetével. Az összes nagyközségek a jegyzők neveivel. Az összes körjegyzőségek a hozzájuk tartozó községekkel s a körjegyzők neveivel. Horvátország megyéinek és városainak címtára. Az ország összes iskolái. Ez a rész sehol semmiféle más munkában nem található. Pénzügyi naptár. Magyarország összes pénzügyintézeti és iparvállalatai kimutatásával és egyéb fontos tudnivalók. Hasznos tudnivalók. E rovatban tömegtelen sok utbaigazítás és tájékoztatás foglaltatik. Magyarország vasári jegyzéke. A naptár ára (fűzve 1 frt, kötve 1 frt 20 kr.) A „Pesti könyvnyomda részvénytársaság” (Budapestre V. hold utca 7.) küldendő. Melen ajánljuk a hatóságok és magánosok figyelmébe.

— **Megjelent az „Irodalmi Közöny”** című havi folyóiratnak augusztus havi füzeté. Tartalma: könyvismertetések, lapszemle, irodalmi egyveleg, előfizetési felhívások, könyvészet stb. Előfizetési ára egész évre 1 frt 60 kr. Megrendelhető Babik József szerkesztő és kiadónál Egerben.

Közigazgatás.

A világ gabonatermése.

A földmívelésügyi miniszter hivatalos jelentéséből az egyes államok 1895. évi gabonatermés eredményét következőkben adjuk:

Bevitelre szoruló államok.

Nagy-Britannia. Várható termés hozam 44.5 millió bushel (16.7 millió hektoliter) az az 15.20 millió bushellel kevesebb, mint a múlt évben. — **Franciaország.** Várható termés eredmény 105–110 millió hektoliter, 10–16 millió hektoliterrel kevesebb, mint a múlt évben. — **Németország.** A bevetett terület s termés hozam jelentékenyen kisebb. — **Ausztria.**

Buzából 12-13 millió mm., rozsból 18-19 millió mm. várható. Az adatok azonban statisztika hiányában, inkább kombinatív jellegűek. — Olaszország. A hiány meglehetősen nagy, a beviteli szükséglet mintegy 10 millió hektoliter tesz ki. — Németalföld. A termésredmény közepeszerű. — Svájc. Hozzávetőleges számításokkal a termés nem sokkal lesz csöklyebb a múlt évinél; a buzabevétel valószínűleg 3-5 millió q fog kitenni. — Belgium. A buzabeviteli szükséglet mintegy 9 millió q-ra tehető. A rozszükséglet emelkedni fog a kisebb termés folytán 1-2 millió hektoliterrel. — Dánia. A buza-termés 1-5 millió hektoliterre, a rozstermés pedig 5-6 millió hektoliterre tehető; a hiány 800,000 hektoliter buza és 700,000 mázsa rozs. — Svédország és Norvégia. A buza-termés eredményét általában 1-80 millió hektoliterre becsülik, a rozstermés eredményét pedig 8-50 millió hektoliterre. Beviteli szükséglet 2.24 millió hektoliter buza és 3 millió hektoliter rozs. — Spanyolország. A buza-termés 25-30 százalékkal kisebb, mint a múlt évben volt; a hiány 5-6 millió hektoliter. — Portugália. A buza-termés 2-5-2.6 millió hektoliter, a hiány 2 millió hektoliter, a rozshiány 500,000 hektoliter. — Görögország. A buza-termés 1-10 millió hektoliter, a hiány 1-65-1-70 millió hektoliter.

Export-államok.

Oroszország. Az orosz földmivvelési miniszterium jelentései a termést nagy átlagban közép és jó középnek jelezték. Az összes buza-termés a hivatalos jelelések szerint 15 millió hektáron 146-30 millió hektoliterre s a rozstermés mintegy 25 millió hektáron 297.82 hektoliter. A f. évre nézve a buza-fölösleg mintegy 20 millió mm., a rozsfölösleg pedig 12 millió q. — Magyarország. Régen volt az 1894-95-iki évhez hasonló szeszélyes és egyik szélsőségből a másikba áteséses időjárásunk és ha az idő nem lett volna oly abnormalis, mint a minő volt, gabonatermésünk kitűnő lett volna minőségileg és mennyiségileg; így azonban alig volt közepes. A minőség pedig a kőd, rozsa és üszög miatt sok kívánni valót hégy fenn, főképp egyes vidékeken. A buza sulya 76-79, a rozs sulya 70-72 kilogramm hektoliterenkint. Termelt a szorosan vett anyaországban, azaz Magyarországon, az elemi csapások levonásával mintegy 5 millió katasztrális holdon 39 millió mm. buza és 1-70 millió katasztrális holdon 11 millió métermáza rozs; Horvát és Szlavonországgal együtt kitett a termés bázából: 41-55 millió métermázsát, rozsból 11-4 millió métermázsát. A jóval kisebb termés és meglehetősen csekély készletok következtében — a buza-fogyasztás is folyton emelkedvén — a kivihető buza-fölösleg legfeljebb 10 millió métermáza szemben az előző évek kivitelének mennyiségével, a mely 14-15 millió métermáza volt. Rozsból feleslegünk nincs is és ha ebből a cikkből exportálnánk, akkor a buzafelesleg még kisebb lenne. Tizenkét év óta nem volt ily csekély feleslegünk. — Románia. A buzafelesleg legfeljebb 10 millió métermáza, a múlt évben is körülbelül ennyire rugott a kivitel. A rozsfölösleg 1-75 millió hektoliter. — Bulgária. A buzafelesleg körülbelül 4 millió métermáza, nem lehetetlen azonban, hogy az meg fogja haladni a 6 millió métermázsát is. A rozsfölösleg 500,000 métermáza. — Szerbia. A buza-fölösleg közel 1 millió hektoliter, ellenben a rozsfölösleg alig számbavehető. — Európai Törökország. A f. ölesleg buza mintegy 3 millió hektoliter. — Kis-Ázsia. A buza-termés 25 millió hektoliter, a f. ölesleg 4-5 millió hektoliter. — Kelet-India. A múlt évben kivittek 6 millió mm. búzát s 189b. évre nézve a f. ölesleg 4 millió métermázsára tehető. — Amerikai Egyesült-Államok.

A termés nagyon gyenge. Az őszi és tavaszi buza-terméshozama 141 millió hektoliterre becsülhető, szemben a múlt 1894. évi 162-20 millió hektoliterrel, a különbözet 21,000,000 hektoliter és mint hogy a készletek is a múlt évinél jóval kisebbek voltak, előre láthatólag a felesleg a 30 millió hektoliternél nem emelkedik túl. — Kanada. A buza-termés eredménye közepeszerű: a buzafelesleg pedig 6,000,000 hektoliter. — Argentína. A buza-termés mintegy 5-6 millió mm.-val kisebb volt. 1895. év termését 21-22 millió hektoliterre becsülték. Az 1895. év elejétől kivittek már Argentínából mintegy 12 millió mm.-mázsát s így a készlet ott igen csekély. — Chile. A buza-termés eredményét 6-5 millió hektoliterre becsülik: a felesleg 3,000,000 hektoliter. — Ausztrália. Az ez évi termés 12-60 millió hektoliterre becsülik; tavaly 14-4 millió hektoliter termelt. A buza-fölösleg már nagyobbára exportra került; a még kivihető mennyiség körülbelül 1 millió hektoliter. Algír. Az ideai termésfelesleg 650,000 q volt, de ebből kivittek már eddig is 400,000 q-t. — Egyiptom. A kivihető f. ölesleg 800,000 q. — Tunisz. A buza-termés 3-8-40 millió hektoliter, a f. ölesleg 4-500,000 hektoliter. — Fokföld. A buza-termés 1-30 millió hektoliter; a kivihető f. ölesleg 500,000 hektoliter. A jelentés kiemeli, hogy a gabonaforgalom az idén mindenestre élénkebb lesz, mint volt a múlt évben, mivel a készletek 1894-iki készletekhez képest határozottan csekélyebbek. Az adatok összegezéséből konstatálható, hogy az importra is ráutalt államokban az ez évi buza-termés 264-16 millió hektoliter volt s a kivitelre is termelő államokban 582-20 millió hektoliter. Mint hogy a múlt évben az egész világon összesen 938 millió hektoliter buza termelt, az ez évi termés 82 millió hektoliterrel kevesebb. Ily gyenge gabonatermés régen nem volt már a világon.

K.

— Gazdasági kiállítás. A sárosmegyei gazdasági egyesület, melynek elnöke Szmrceányi Jenő főispán, jövő hó végén Eperjesen gazdasági kiállítást rendez. Az előjegyzések nagyban folynak.

A jegybank aranykincse. Az osztrák-magyar bank tegnapi kimutatása az aranykészletnek 9.3 millió forinttal való emelkedéséről tesz tanúságot. Ez aranyzaporodás legnagyobb része, az az 7 millió forint abból ered, hogy a magyar és osztrák kormányok a megállapított program értelmében deponálták az augusztus harmadik hetére jutott arany mennyiséget. Ezenkívül azonban a szabad forgalomból 2.3 millió forint folyt be a bankba. A bank ugyanis, mikor a kínai kölcsön aláírásakor nagy szükséglet mutatkozott frankértékű érmekekben és váltókban, huszfrankos darabokat becsátott a piac

rendelkezésre Ezenkívül a bank a legutolsó utolsó alkalmával egyes intézeteknek aranykölcsönöket adott a szelvény-szükséglet fedezésére. Mindezeket az összegeket immár visszafizették. A bank aranykincse e visszafizetések következtében 2.3 millió forinttal emelkedett és nem szólva a kormányok követeléséről és a tartalékalapban levő ércváltókról, ismét elérte 117 millió forintnyi normális állását.

— Sörárpakiállítás Bécsben. Az O. M. G. E. fölívija sörárpatermelőink gyelmét arra, hogy az O. M. G. E. az ideai sörárpakiállításból a bécsi árpakiállításra mintagyjteményeket küld. A bécsi kiállításra, értesülésünk szerint, gyér számban történtek bejelentések és a beklődött árpák általában közepes minőségűek. Igen kedvező tehát az alkalom arra, hogy a magyar sörárpának a bécsi piacon pozíciót biztosítsunk, mert a mi sörárpánk, mint a VIII. sörárpakiállítás mintából tapasztaljuk, az idén előnyére állana ki a versenyt a külfölddel. Mint hogy azonban a bécsi kiállítás már szeptember hó 5-én megnyílik, felkéri az O. M. G. E. azon termelőket, a kik a bécsi kollektívban részt kívánnak venni, hogy a tervezésük előtt 50 kg.-os mintákat hozzá késedelem nélkül beküldeni sziveskedjenek. Az egyesület Bécsben képviseltetéséről gondoskodni fog s ezáltal a gazdáknak az árpa értékesítésére is módot nyújt.

— Sertésvész. A sertések közt pusztító betegség a megye némely részeiben szűnőfélben van, másutt azonban újult erővel lép fel. Füle községben az orbánc teljesen megszűnt.

— Új megállóhely és állomás. A kereskedelemügyi miniszter, mint halljuk, megengedte, hogy Batta községben megállóhely, Szt-Mihály-Zichyfalva helyett pedig Kis-Kéziben állomás létesíttessék.

— Székesfejérvári piaci árak. 1895. augusztus 29-én:

Gabona: buza 6.10-6.20, rozs 5.10-5.20, árpa 6.60-6.90, zab 6.20-6.20, kukorica 7.—7.—, bab 7.80-7.90 frt métermázsánként.

Hízott sertés: könnyű 34-36, nehéz 42-44 kr. klgr. eleven suly szerint.

Szerkesztői üzenetek.

Nagyon kérjük katolikus hit-rokonainkat, hogy csak olyan lapokra adják pénzüket, amelyek katolikus meggyőződésünket tisztelik. Ne támogassuk bűnrészességgel a zsidó sajtót, amely garasainkból palotákat emel, de uton-utfélen peliengérré állítja hitűnket és arcul veri katolikus hitveinket.

Kath. kör, Dunapentele. 1895. dec. 31-ig rendben van. — Hilaris. Az Üstökösben említett német drámának minden tekintetben korokt magyar fordítása így hangzik: „A Molnar és gyermekei. — Perbál. Az a másik idejét multa, a mai jókor jött. — V. I. Szigetvár. Evi járulékot lefozlatni nem lehet, nyugdíjat csak, ha az meghaladja az 500 frtot. Fordulton ügyvédhez. Különben az 1881: L.X. te. az évi jaradékokról nem intézkedik

Dr. RITSCHER ZSIGMOND

FOGORVOS,

az összes gyógytudományok tudora,

a hires dr. Scheff fogorvos, bécsi egyetemi tanár

volt tanítványa,

a sas-utca 7. sz. alatti (Mayer-féle) házban lakik.

Vasúti nyári menetrend.

Székesfejérvárról Budapest felé:

Reggel 4 ó. 24 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 6 ó. 29 p.
Reggel 6 ó. 15 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 16 p.
Dél előtt 8 ó. 40 p. gyorsvonat indul
Budapestre érkezik 10 ó. 9 p.
Délután 2 ó. 35 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 4 ó. 31 p.
Este 6 ó. 8 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 12 p. este.
Este 9 ó. 21 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 10 ó. 55 p. este.

Budapestről Székesfejérvár felé:

Reggel 7 ó. 5 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 16 p.
Dél előtt 11 ó. 50 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 3 ó. 16 p. d. u.
Délbe 2 ó. 25 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 4 ó. 27 p.
Délután 4 ó. 50 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 6 ó. 36 p.
Este 7 ó. 45 p. gyorsvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 10 p.
Este 9 ó. 25 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 11 ó. 33 p. éjjel.

Kelenföldről Győr felé reggel 8 ó. 40 p.
Kelenföldről Pécs felé reggel 8 ó. 30 p.

Székesfejérvárról Uj-Szöny felé:

Dél előtt 10 ó. teherv. szom. száll. indul
Uj-Szönyre érkezik 2 ó. 46 p.
Este 9 ó. 32 p. személyvonat indul
Uj-Szönybe érkezik 12 ó. 41 p. éjjel.

Uj-Szönyből Székesfejérvár felé:

Reggel 3 ó. 41 p. teherv. szem. száll. indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 22 p.
Dél előtt 11 ó. 27 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 2 ó. 26 p. d. u.

Székesfejérvárról Nagy-Kanizsa felé:

Dél előtt 9 ó. 26 p. személyvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 1 ó. 39 p. d. u.
Délután 4 ó. 33 p. vegyesvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 8 ó. 44 p.
Délután 6 ó. 42 p. személyvonat indul
Siófokra érkezik 7 ó. 42 p. este.
Este 9 ó. 17 p. gyorsvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 12 ó. 10 p.
Éjjel 11 ó. 43 p. indul
Nagy-Kanizsára érkezik 3 ó. 52 p. reggel.

Nagy-Kanizsáról Székesfejérvár felé:

Reggel 5 ó. 47 p. gyorsvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 39 p.
Reggel 10 ó. 0 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 2 ó. 10 p.
Délután 2 ó. 0 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 6 ó. este.
Siófokról indul személyvonat 8 ó. 15 p.
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 16 p. este.
Éjjel 12 ó. 15 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 4 ó. 16 p. reggel.

Székesfejérvárról Veszprém felé:

Dél előtt 9 ó. 34 p. személyvonat indul
Veszprémbe érkezik 10 ó. 59 p.
Kis-Czellbe érkezik 1 ó. 17 p.
Délután 1 ó. 35 p. indul
Veszprémbe érkezik 3 ó. 40 p.
Kis-Czellbe érkezik 6 ó. 36 p. este.
Este 9 ó. 27 p. vegyesvonat indul
Veszprémbe érkezik 11 ó. éjjel.

Veszprémből Székesfejérvár felé:

Reggel 4 ó. 19 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 6 ó. 0 p.
Dél előtt 7 ó. 3 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 30 p.
Délután 4 ó. 43 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 5 ó. 35 p.

Minden ünnep és vasárnap

a 3165-ik számú tehervonattal:

Veszprémből indul 7 ó. 45 p. este.
Péhről indul 8 ó. 40 p. este.

Székesfejérvárra érkezik 10 ó. 6 p. este.

Minden fegyvernembeli
egy éves önkéntesek teljes felszereléseit

a legelegánsabban, legizlésebben és legolcsóbban készítettnek

ROSENTHAL M.

cs. és kir. ndv. szállító

a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a m. kir. IV. és V-ik honvéd-kerületek, valamint több cs. és kir. ezredek stb. szerződött szállítója.

FŐ-ÜZLET:

BUDAPEST, Gizella-tér 1. sz., Haas-palota.

FIÓK-ÜZLETEK:

SZÉKESFEHÉRVÁR, Kossuth-utca 18. * POZSONY, Hid-utca 4.

LEMBERG, Kopernikus-utca 9.

■ Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. ■

Van

utánzott »TOKAJI COGNAC«. Ezek ugyan nagyon olcsók, de ép oly rosszak és így még a legkisebb összeget sem érik meg. — Ezen értéktelen utánzatok könnyen felismerhetők, mert

1) nem az egyedüli és csakis Tokajban létező

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL származnak,

2) ezen **TOKAJ VÁROS CZIMEREVEL** nincsenek

ellátva:

Valódi csakis

TOKAJI COGNAC TOKAJ VÁROS CZIMEREVEL

az
ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL, TOKAJBAN

a mely 1893/94. évben, mint hiteles közjegyzői okirat bizonyítja

725130 liter bort használt fel.

A fenti eredeti Tokaji Cognac kapható:

Ács Albert ur gyógyszerárában,	Kovács Pál	urnál,
Berényi Mór	Molnár Adolf	urnál,
Deutsch A. F.	Pisley László	"
Destek Adolf	Róth Bertalan	"
Hoffmann Lajos	Reitmann Ignác	"
Imrich Viktor ur gyógyszerárában,	Schwarz S.	"
Karl József és Fia uraknál,	Reimite Lipót	"

Ifj. Tógl Gyula urnál.

Helyi ügynök: BERGMANN és FIA cég.